

Dilciler Türkçeciler

– A.Çağrı Elgün · 18 Mayıs 2010

DİLCİLER, TÜRKÇECİLER, Abdullah Çağrı ELGÜN
(BİR DELİ ARANIYOR!..) cagrielgun@hotmail.com

Millet olarak kalmak, zamana ve asırlara karşı koymak, dilin gelecek kuşaklara bozulmadan ve yozlaşmadan ulaşabilmesi dildeki, imlâdaki birliktelikle mümkündür. Dildeki, imlâdaki birliktelik millî güvenlikteki, millî savunmadaki birlikteliktir. Bu birlikteliği kaybeden milletler, millî güvenliğindeki, millî savunmadaki birlikteliğini kaybetmiştir demektir.

Şeyh Edebalî'nin oğlu Osman Gazi'ye Öğüdü'nde. "Haklı olduğun mücadeleden korkma, Bilesin ki, atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler..." diyor. "Bir Deli Aranıyor" derken ülkesini bu kör kuyudan çekip çıkaracak bir cesur kişiyi aradığımızı belirtmek istiyorum.

Eskiden ülke içindeki ve dışındaki düşmanlardan, ajanlardan(çasıt) haberdar olmak için özel ulaklardan yararlanılırdı. Bu teşkilat Türklere oldukça gelişmişti ki özellikle Osmanlının en önemli devirlerinde daha da gelişerek hizmet vermeye devam etmiştir. 1839-1861 Sultan Abdülmecit döneminde Balkanlar'daki muhtemel ayaklanmalardan haberdar olabilmek amacıyla gizli haber alma servisinin kurulduğunu ve başına da Rum asıllı CİNİVİS EFENDİ'nin getirildiğini biliyoruz. Sultan İkinci Abdulhamit'in özel doktoru Rum asıllı MAVROYANİ PAŞA'nın anlattıklarına göre, 1863 Sultan Abdülâziz döneminde kurulan teşkilatın başına ise bu defa da BARON C. adlı biri getiriliyordu. Abdülhamit bu konuda daha da ileri giderek ülkede kuş uçsa haberdar oluyordu. Onun içindir ki devrilmekte olan çınarı, otuz üç yıl daha karaların ve denizlerin ve kürreî arzın güneş batmayan muhteşem İmparatorluğuna gölge düşürmeden ayakta tutuyordu.

Devrin dahisi Enver Paşa da bu konuda oldukça başarılıdır. Bugün eskisinden de daha iyi, yüz de yüz Türk olduğunu bildiğimiz millî istihbaratımız var... Peki bugün, eskisinden daha mı az bilgilendiriliyoruz ki bilgisayar dilini bir veya birkaç üniversiteye havale ederek Türkçeleştirememişiz?!

En çok kullandığımız cep telefonlarımızda dahi, yabancı dile mecbur ediliyoruz. Bunları da mı seçip gönderdiğimiz vekiller yerine biz düşüneceğiz. Bir mesaj gönderiyoruz, yerine iki, hatta üç mesaj ücreti ödememiz ise tam bir rezalet. Dilimizi bu derece değiştirenler karşısında hiçbir önlem alamamışız. Aldık ise bu ne umursamazlık?.. Niçin bu hale geldik?.. Levhalar, bankalar, giyim kuşamdaki kelimeler; otomobil markaları, mutfak eşyalarımız, mobilyalarımız, hatta yediğimiz her tür şekerleme, çikolata, büsküvi iliklerimize kadar yabancı kelime, yabancı markalar cirit atıyor... Dilimiz gidiyor, imlâmız gidiyor, insanlarımız yabancı dil budalalığı ile o ülkenin diline mecbur edilerek egemen dilinin kölesi yapılıyor.

Derece derece gün be gün giderek kendimizden, milliyetimizden uzaklaştırılarak yabancılaştırılıyor... Türk Dünyasındaki öz be öz kardeşlerimiz ile elli yıl önce hiçbir engel olmaksızın konuşabilecek iken,

yine çok bilmiş dilcilerimiz yan yana gelip alfabe birliği derken araya başka bir engel de “q, w, x” nın da ortak dilde kullanılmasını kabul etmişlerdi. Bu Türkiye için büyük bir hata olmuştur.

Türkçemiz özellikle 1980 ve sonrası, kademe kademe 1990, 2000 yılları ve günümüze gelindiğinde kasıtlı ve bilerek sistemli olarak bu oyunun bir piyonu olmuştur. En üst makamdaki cumhurbaşkanından tutun da en sırandan pazarcıya kadar yeni kelime üretip ve onu kullanır hale gelinmiştir. 2007’ye gelindiğinde güzel Türkiye’imizin cadde ve sokaklarında tek başına TÜRKÇE LEVHAYI dürbünle arar hale geldik.

Bakın şu cümlelere:

Garsona hitaben: “Bize iki çay getirebilir misiniz?” demek yerine: “İki çay alabilir misin?” “Üç kahve alır mısın?” veya “İki su alabilir miyim?” Buyurun alın. Size engel olan mı var?

Kullanılış yeri ile anlamı farklı, yapısı bozuk cümleler.

Birinci cümlede: Sanki sizin cebinizde paranız yok da siz başkasından ricada bulunuyorsunuz. “İki çay alabilir misin?” olmuyor, ikinci cümlede önümüzdeki masanın üzerinde bir sürahi var da biz suyu alıp içebilmek için, nezaketi elden bırakmayarak garsondan izin istiyoruz. “İki su alabilir miyim?” Dahası...

Divan Oteli demek dururken Hotel Divan, Marmara Oteli demek varken, The Marmara gibi bir hastalığa tutulmuşuz.

Çay içmek Çay almak

Kahve içmek Kahve almak yerine ve yanlış olarak kullanılıyor.

Teknoloji ile memleketi istilâ eden kelimeler:

Türkçe Karşılık bulunan aletler:

Buzdolabı Bilgisayar Derin dondurucu

Dilimize girişi engellenemeyen kelimeler:

Air-conditioner Disket Faks Kamera

Kompak disk Monitör Printır Radyo

Televizyon Tubeles Video Walkman

Kaset Air-conditioned araba Diskjokey (Vicey) İngilizce olarak kısaltılıyor.

Videojokey (Vicey) Fakslamak Hardware Software

Zapping, zaplamak Zomlamak

“Ülkesini yüksek istiklâlini korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır. M.K.Atatürk”

Arboretum ağaç parkı

Viyadük köprü yol

Eskort koruma aracı

Fac simile belgegeçer. Kısaltılmışı (Faks için, belgeç)

Reyting değerlen-dirme

Rantiye avans karşılığında, öndelik

Boarding card için uçuş kartı

SOKAKLARIMIZ BİLE BİZLERE TANIDIK GELMİYOR ARTIK...

Girişlerde “wellcame” çıkışlarda “Goodbayy”

ZİHNİMİZİ ve Ruhumuzu da ELE GEÇİRMİŞLER. Bizi kendilerinin istediği gibi “MANKUT” olarak düşündürüyorlar...

SAVAŞ ve BARIŞ

Büyük alışveriş merkezlerimizin büyük mağazalarımızın yabancı adlar kullanmasına özenen, mahalle bakkalımız, mahalle kasabımız, berberimiz, terzimiz vb... de onlardan geri kalmayarak:

Rainbow Kasabı Groseri Marked Coiffeur

Angle Pasajı Pemula Kuaför Ceyar Kiraathanesi

Geleneksel Türk imlâsı bırakılarak Yabancı imlâsıyla yazmalar veya araya yabancı sözler koyanlar:

Efendy Hotel Taxim Eskidji Simitchi

Laila Wishne Bar Neshe Kitapğchi

Yemischi Kebabchi Derichi

İŞ YERLERİNİN ADLARI OSMANLI DÖNEMİNİN İŞGAL YILLARINI HATIRLATIYOR.

Doğu dillerinden alınan kelimeler Türkçeleştirilerek kullanılırken Batı dillerinden alınan kelimeler ise hiçbir değişikliğe uğramadan kullanılması dikkate değerdir.

Doğu Dillerinden Alınan Batı Dillerinden Alınan

(Yabancı) (Türkçe) (Yabancı) (Türkçe)

Nana Nane Plan Pilan

Gül Gül Spor Sipor

Manâra Minâre Proğram Puroğram

Çeher-şenbih Çarşanba Tren Tiren

Lahme baci Lahmacun Psikoloji Pisikoloji

Azm-i terkova Köprücük kemiği Treleybüs Tireleybüs

Azm-i harkafa Kalça kemiği Prensip Pirensip

Sahlap Sâlep Stad Sıtat, stadyum

Sahîh Sâhî Gramofon Gıramofon

şems , hurşit afitab Güneş

ARABA İSİMLERİ

Ülkemizde üretime Devrim ve Anadol marka arabalarla başlanmıştı. Devrim'in örnek arabası yapılmış seri üretime geçmeden proje iptal edilmişti. Anadol araba ise tüm engellemelere rağmen bir müddet devam etmiş; fakat sonunda pes etmişti.

Devrim

Anadol'dan sonraki;

İtalyan Fiat Tofaş grubu

Fransız Renault Bu firmalar ürünlerine isim verirken Türk kültüründen isimler kullanmıştı.

Murat 124

Murat 131 Aynı otomobil İtalya'da Fiat 124 olarak üretilmekteydi. Bizdeki isimleri ise:

Serçe, Doğan, Şahin, Kartal isimlerini marka olarak kullanmıştı.

Renault ise iki isim sunmuş birisi kendi ismi olan Renault 12 diğeri de bizden bir isim olan "Toros" Torosu, (gücü, büyüklüğü, ulaşılmazlığı simgeleyen) marka olarak kullanmıştı.

1980'lerden sonra ne olmuşsa olmuş ve özellikle 1990'larda her iki firma da aynı zamanda isim değişikliğine gitmişler... Bunlar tesadüf olabilir mi?!..

Fiat bu markalara yazılış ve okunuşları aynı ama Türkçe olmayan :

Tempra Tipo Uno Albela

Doblo Ducato Marea Palio Siena

Ranault da bu veriyi kendince doğru okumuş ve:

Broadway Clio Europa Fairway Sprin

Laguna Manager Megane Sicanic Twingo gibi markaları piyasaya sürmüştür. Burada dikkati çeken şey Türkiye'de üretim yapan bu iki yabancı firmanın, ürün isimlerini nasıl ve hangi amaç ve mantıkla böyle bir değişime uğrattıklarını derinlemesine düşünmek gerekecektir...

BANKA İSİMLERİ

Banka İtalyanca bir isimdir biz de öyle kullanmışız.

Türkiye İş Bankası TC. Ziraat Bankası Emlak Bankası

Yapı ve Kredi Bankası Türk Ticaret Bankası Türk Denizcilik Bankası

Türkiye Öğretmenler Bankası Vakıf Bankası Halk Bankası

Garanti Bankası

Bu dönemde sadece şu bankalar:

Sümerbank, Şekerbank, Etibank, Akbank, Pamukbank "Bank" ismiyle kurulmuştur.

Yine nasıl olmuşsa 1990'lı yıllarda Bankaların isimlerinde de değişiklikler gözlenmiş. Bankalar isim

değiştirirken diğeri de “Bank” ismiyle faaliyete geçmişlerdir.

Altarnatifbank Tütünbank Koçbank Vakıfbank Halkbank
Denizbank Oyakbank Dışbank Tekstilbank Tütünbank
Minibank Garanti MNGbank Turkishbank Tekfenbank

Bunlara Yabancı sermayeli Bankalar da Eklenmiş

Citybank Finansbank HSCB Bank Al Baraka Türk Kuveyt Türk gibi.

Burada akla takılan soru zaten yabancı olan “banka” sözcüğünün neden ve nasıl İngilizce söyleyiş ile BANK’ a dönüştüğüdür? Yoksa İngilizce’yi akademistlere mecburen; halka da cebren mi öğreterek ve bu dilin emrine vererek, onu koloni devlet yapmaya mı çalışıyoruz?

Daha çok sayıda tüketiciye ulaşan ürün isimlerinde de değişim dikkate değerdir?

Çocuklara hitap eden bir firma ürünlerini:

Albeni, Benek, Çamlıca, Fildişi, Gökkuşaağı,

Gözyaşı, İçim, Kare, İkram, Atlas,

Canpare, Kazandibi, Maraş, Peki, Türkçe olarak üretmekteyken, bu ürünlerin üretimini tamamen durdurarak veya azaltarak yeni ürünlerini piyasaya sürmeye başlamıştır:

As Kraker, Biskot, Biskrem, Çokosandviç, Kraki, Grisini,

Deluxe Gofret, Haylayf, Jumbo, Krim Kraker, Minibor,

Potibör, Probis, Rondo, Tempo, Alpella, Balmond, Baton, Karamino, Coco Start, Gusti, Hobby, Luna,

Mont Blanc, Napoliten, Chewy-dent, Fantasia, Hero, Baby,

Link, Lolipop, Maestro, Passione, Stars, Sunny,

Tipsy, Toffe...

Aynı sektördeki bir başka Meşhur Firma ise :

ABC, Balık, Burçak, Cam, Çay Keyfi,

Çubuk, Susamlı, Tutku, Yulafli gibi ürün isimlerini rakip firmadan geri kalmayacak şekilde değiştirmiştir:

Bumbo, Cim Tart, Form, Gofreti, Markiz,

Melo, Kraks, Müsli, Petite, Pronot,

Puf, Remix, Soho, Turti, Wanted...

Küçük firmalar da bu firmalardan geri kalmadan diğeri takip etmiştir. Bu çığırılığa ek olarak alfabemizde bulunmayan “W, X, Q” harflerinin kullanılması hem yasal bir durum doğurmakta hem de bu kullanımların hem de bu kullananların kime ve neye hizmet edildiği sorusunu sordurmaktadır.

Ev içi ürünleri sektörü de çok ilginçtir. Bazı firmaların, koltuk, yatak odası, mutfak takımları ve kanepeler vb. ürünlerinin isimleri:

Pierre Loti, Athena, Rixos, Penelope, Carmen,

Karizma, Elegans, Holiday, Vilma, Artemis,

Miros, Balin, Enigma, Vanessa, Optima,
Sabrina, Sandra, Amanda, Verona, Sonia, Santa...

Contep'05 serisinden isimler:

Uniqe, Cocktail, Croma, Rapido, Fullex, Crown,
Cosmo, Metro, Silver, Point Genç Odası, Planet

ALFEMO ürünleri:

Visica Minör, Volare Maxi, İbiza, Berina, Yin-Yang,
Compactt, Funky, Toronto, Funky-Minör, Ventura,
Polo Full, Candy, Cancada, Optimum, Anatolia,
Ritz, Virginia, Artemis, Marine, Boni, Beverly,
Luxury, Technoflex, Majestic De Luxe, Ocean,
Moonlight,

Genç Odaları:

Orion, Smart, Jally, Alfina, Ventura...

Ev Tekstilinde de Ürün seri adı olarak:

Fall in Love, Spring Love, Spring Love, Premium, Classic,
Polo, Carmen, Arya, Bloom, Optium,
Felice, Verena, Ambiance, Beuaty, Touch,
Natural, Damaks, Maritime, Daisy.

Giyim sektörü de bundan farklı değildir: Bildiğimiz bütün kıyafet isimleri tamamen değişmiş,
yabancılaşmıştır:

Body, bluejean, t-short gibi bir de giyimde sözde uluslar arası olan: XXS, XS, S, M, L, XL, XXL ölçü
birimleri kullanılmaktadır. Bunların yerine bu ifadelerin Türkçe açılımlarının kısaltmaları kullanılacakken
her nasılsa değişerek eğilim yine yabancı olana kaymıştır:

EK EN KÜÇÜK XXS (EXTRA EXTRA SMALL)

PK PEK KÜÇÜK XS (EXTRA SMALL)

K KÜÇÜK S (SMALL)

O ORTA M (MEDIUM)

B BÜYÜK L (LARGE)

PB PEK BÜYÜK XL (EXTRA LARGE)

EB EN BÜYÜK XXL (EXTRA EXTRA LARGE) Bu kavramlar kıyafette ölçü olmaktan çıkıp levhalara
hatta şarkılara yansır: “ Senin aşkın bana EXTRA LARGE” olur.

Kendi dilini bilememek gibi garipliğin yanında başka bir dili de doğru dürüst öğrenemeyen milyonlarca insan türemiştir.

Problem : Başka dilden alınan kelimeyi Türkçenin söyleyiş ve yazılışına uydurmak ve asıllarına dönmemektir. Başka dilin yazılış ve telaffuzuna benzetmemek:

Şov Shov Kart Cart Leylâ Laila

Paşa Pahsa Kulüp Club...

TÜRKÇENİN YAPISINA AYKIRI KULLANIMLARI ALMAK:

Kanal A , Kanal D, Kanal 7, Kanal 24 , Kanal 38, TV 8, TRT 1, TRT 2, TRT 3, TRT 4, TRT int, CİNE 5, Power Türk, CNN Türk, S KY Türk, Haber Türk, ShoppinkTV, Hotel Almer, Otel Çınar, ...vb.

Üçüncü problem Psikolojik savaşın en can alıcı noktasıdır şudur ki o da Türkçe karşılığı varken yabancı kelimeleri tercih etmek:

Hattrick Back raunt Obes Obessite

Bir çay ocağı levhasında: Günün her saati "Five o'clock tea" bulunur, Tavuk dönercisi de ismini "Chicken Translation" koymuştur.

Konfiçyus'a sormuşlar:

"- Bir ülkeyi düzeltmek için ne yapardınız?

- Önce dili dilini düzeltirdim.

- Peki bir ülkeyi yok etmek için ne yapardınız?

- Önce dilini yok ederdim." demiş.

Bu dili böylesine unutturmanın maksadı hiç şüphesiz Türk dilini ortadan kaldırıp yok etmektir. Eğer bu bir saflık, gaflet değil ise vatan hainliğinin ta kendisidir. Vatana ihanet ise affedilmesi mümkün olmayan bir şeydir.

Diline yabancılaşan milletler koloni millet, sömürge millet olmaktan asla kurtulamazlar ve tarihin tozlu raflarında kaybolup giderler. Avarlar, Macarlar, Finler, Anglo Saksonlar(Sakalar), Finler, Sümerler, Etiler de Türk asılı milletlerdendi. Onların Türklüklerinden ve Türkçelerinden eser kalmamıştır. Bugün o milletlerden de ancak tarih kitapları söz eder.

Millet olarak kalmak, zamana ve asırlara karşı koymak, dilin gelecek kuşaklara bozulmadan ve yozlaşmadan ulaşabilmesi dildeki, imlâdaki birliktelikle mümkündür. Dildeki, imlâdaki birliktelik millî güvenlikteki, millî savunmadaki birlikteliktir. Bu birlikteliği kaybeden milletler, millî güvenliğindeki, millî savunmadaki birlikteliğini kaybetmiştir demektir.

KAYNAKLAR:

1) Rüştü ERATA, Sachmalama Türkçe de neymiş! Yapı Yayınları, İstanbul 2004

- 2) Prof Dr.Şükrü AKALIN, "Türkçenin Sorunları", Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Başkanı
- 3) Nihat Sami BANARLI, Türkçenin Sırları,
- 4) Ali KARAMANOĞLU, Türk Dili Nereden Nereye Gidiyor
- 5) Tahsin BANGUOĞLU, Türkçenin Grameri, Ana Hatlarıyla Türk Grameri
- 6) Muharrem ERGİN, Türk Dili 1999, ANKARA
- 7) Abdullah Çağrı ELGÜN, Türk Dili 1999, ANKARA
- 8) İstikbal Ürünleri, marka ve isimleri, 2007, KAYSERİ
- 9) Türkiye'de üretilen marka ve isimler, 2007, KAYSERİ
- 10) Ülker Ürünleri, marka ve isimleri, 2007, KAYSERİ
- 11) Kayseri'de Levhalar ve Markalar, 2007, KAYSERİ